

تأثیر افزایش قیمت نفت بر اشتغال در دهه هشتاد شمسی

ناصر فرشادگهر^۱، هومن پشوتنی زاده^۲، لیما حسینی^۳*

۱- دانشیار گروه روابط بین الملل دانشکده حقوق و علوم سیاسی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران

Farshadgohar@gmail.com

۲- دانشجوی دکتری، مدیریت سیستم‌ها، دانشکده اقتصاد، مدیریت و علوم اجتماعی، دانشگاه شیراز، ایران

Pashotany@yahoo.com

۳- دانشجوی کارشناسی ارشد، مدیریت کارآفرینی، دانشکده مدیریت، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران

Hassani.lima@yahoo.com

چکیده

قیمت نفت یکی از مهم‌ترین عناصر اقتصاد جهانی محسوب می‌شود. در ایران، افزایش قیمت نفت آثار متفاوتی بر اقتصاد کشور داشته است. در دهه‌ی هشتاد شمسی قیمت نفت با افزایش بی‌سابقه‌ای مواجه شد که این افزایش درآمدهای کلانی را نصیب کشور کرد. در این مقاله می‌کوشیم تأثیر افزایش قیمت نفت بر میزان اشتغال را بین سال‌های ۱۳۸۰ تا ۱۳۹۰ بررسی کنیم. از آنجایی که میزان واردات و صادرات گمرکی، نرخ تورم و صادرات نفت می‌توانند از دلایل موثر بر میزان اشتغال باشند و در دوره‌ی مورد بررسی این پژوهش نیز با افزایش بی‌سابقه این عوامل مواجه‌ایم، از این رو تأثیر افزایش یا کاهش هر کدام از این عوامل را بر میزان نرخ بیکاری در آن دهه مورد بررسی قرار می‌دهیم. روش جمع‌آوری اطلاعات در این تحقیق کتابخانه‌ای و شیوه‌ی تحلیل اطلاعات نیز توصیفی و تطبیقی است. نتیجه‌ی به دست آمده از اطلاعات نشان می‌دهد که با افزایش قیمت نفت و صادرات آن در دهه‌ی مورد بررسی، درآمدهای حاصل از آن در سال‌های پایانی این دهه نه تنها موجب افزایش اشتغال نشده بلکه بیشتر صرف واردات شده و نتوانسته نرخ بیکاری را کاهش دهد، در نهایت واحدهای تولیدی و صنعتی داخلی را با بحران مواجه کرده و اشتغال و کارآفرینی کشور را کاهش داده است.

واژه‌های کلیدی: افزایش قیمت، نفت، اشتغال، بیکاری، صادرات، واردات، نرخ تورم، صادرات نفت

۱- مقدمه

در ایران بسیاری از صاحب‌نظران اقتصادی و سیاسی معتقدند که ثروت نفت تأثیر مثبتی بر عملکرد اقتصادی کشور نداشته است و نحوه‌ی استفاده از این ثروت نتوانسته است نتایج رفاهی مورد انتظار را به بار آورد به گونه‌ای که افزایش درآمدهای نفتی موجب افزایش اندکی در رشد اقتصادی کشور شده است. از آنجایی که درصد بالایی از نفت به صورت خام صادر می‌شود و این ماده‌ی خام به فرآورده‌های نفتی و محصولات دیگر در داخل کشور تبدیل نمی‌شود، صنعت نفت نقش فزاینده‌ای در ایجاد اشتغال ندارد و نمی‌توان انتظار داشت که فروش نفت و درآمدهای حاصل از آن مستقیماً به اشتغال‌زایی منجر شود اما مدیریت درآمدهای نفتی و نحوه‌ی استفاده از آن‌ها می‌تواند به گونه‌ای باشد که زمینه را برای سرمایه‌گذاری و توسعه و به تبع آن اشتغال را در کشور فراهم کند. افزایش قیمت نفت و صادرات این محصول موجب افزایش تورم در کشور می‌شود، رابطه‌ی نرخ تورم و